

فتق یا هرنی

فتق، عبارت از بیرون زدگی یک عضو از درون سوراخ موجود در دیواره حفره‌ای است که آن عضو در آن قرار دارد و خیلی اوقات این عضو بیرون آمده، خودبه خود و یا با حرکتی، سر جای خود بازمی‌گردد.

فتق نافی، به بیرون زدن احشاء شکمی از سوراخ داخل ناف به زیر پوست شکم گفته می‌شود.

هنگامی که جنین در حال رشد و کامل شدن در شکم مادر است، در دیواره شکم جنین، مجرا یا شکاف کوچکی وجود دارد که بند ناف از این طریق، جنین را به جفت وصل می‌کند. بعد از تولد، این مجرا بسته می‌شود. گاهی این ماهیچه به طور کامل ترمیم نمی‌شود و مجرای در آن باقی خواهد ماند که در این صورت حلقه‌ای از روده می‌تواند وارد این قسمت معیوب از ماهیچه شکم شده و تشکیل فتق دهد.

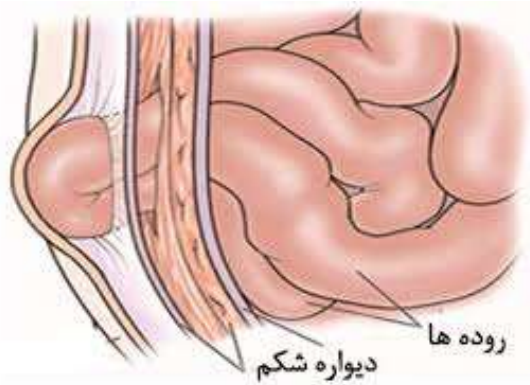
علائم بیماری

"هرنی نافی" به مانند یک تورم یا برآمدگی در ناحیه ناف ظاهر می‌شود که در زمان گریه طفل برجسته‌تر و مشخص‌تر می‌گردد، و در زمان آرام بودن و یا دراز کشیدن کودک، کوچک‌تر شده یا حتی ممکن است محو گردد. معمولاً درد وجود ندارد.

تشخیص بیماری

پزشک ممکن است وجود فتق را در یک معاینه معمولی تشخیص دهد. توده ممکن است در شیرخواران و کودکان بجز زمان گریه، یا سرفه نامشخص باشد. پزشک جهت معاینه دقیق‌تر از روده‌ها، ممکن است گرفتن عکس رادیولوژی یا سونوگرافی از شکم را تجویز کند.

درمان:

درمان فتق نافی، براساس سن کودک، اندازه فتق نافی، شکل، و علائم فتق نافی، وجود یا عدم وجود درد متفاوت خواهد بود. در چنین مواردی تصمیم‌گیری براساس معاینه پزشک صورت می‌گیرد.

در صورت نیاز به اقدام جراحی نیز زمان جراحی توسط پزشک مشخص می‌شود.

مادران عزیز توجه داشته باشید که استفاده از فتق بند و گذاشتن سکه و... توصیه نمی‌شود.

و به یاد داشته باشید که استفاده از فتق بند مضر بوده و می‌تواند ترمیم را مشکل کند.

تقریباً همه فتق‌ها به جراحی نیاز دارند، ترجیحاً قبل از اینکه عوارض رخ دهد؛ می‌بایست قسمت فتق یافته روده به جایش برگردانده شده و عضلات ضعیف دیواره شکم ترمیم شوند.

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت دفتر پرستاری)

فتق نافی

مراقبت‌های قبل و بعد از عمل

ولی بچه گریه نمی‌کند و دچار بی‌تابی نشده است، می‌توانند به صورت غیر اورژانسی، اما در اولین فرصت به پزشک مراجعه کنند. ولی اگر فتق باعث درد، بی‌تابی و بی‌قراری و گریه در بچه شود، مراجعه اورژانسی به پزشک ضروری است و لازم است بلافاصله به پزشک مراجعه کنند.

البته گاهی اوقات بیماران، یک برآمدگی احساس می‌کنند که ممکن است فتق نباشد و همین مسئله باعث نگرانی آنها می‌شود. ولی در هر صورت باید به پزشک متخصص مراجعه نمایند و اگر پزشک تشخیص دهد که فتق عود کرده است، حتماً نیاز به جراحی دارد.

با تمهیدات به کار برده شده و روش‌های انجام شده در عمل جراحی و اقدامات بعدی می‌توان به مقدار زیادی امکان عود مجدد را کاهش داد.

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:

آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲ مرکز طبی کودکان

وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)

<http://chmc.tums.ac.ir>

اقدامات پس از عمل و آموزش به والدین:

- تمیز و خشک نگه داشتن شکاف جراحی
- عدم تماس کهنه با پانسمان جراحی و تعویض مکرر برای پیشگیری از عفونت ناحیه عمل
- ممانعت از فعالیت فیزیکی سنگین توسط کودکان بزرگ‌تر به مدت دو تا سه هفته پس از جراحی.

پیش‌آگهی:

- جراحی در شیرخوار و کودک غالباً بدون عارضه است.
  - احتمال بروز دوباره آن بعد از ترمیم خودبه‌خود، یا با جراحی، نادر است.
  - هر زخم جراحی در صورت عدم مراقبت مناسب ممکن است عفونت کند.
  - در مواردی که روده صدمه دیده باشد، خطر عفونت محل عمل بیشتر است.
- اگر این مادران مشاهده کردند که بچه دچار برجستگی در یکی از قسمت‌های جداره شکم، یا ناف، یا کشاله ران شده